



ISSN: 3060-4613



MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI



№10
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal



MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI



*Elektron nashr. 612 sahifa,
3-oktyabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

The Use of Innovative Pedagogical Technologies in the Development of Critical Thinking	16
<i>Gulnar Atakhanova Orinbaevna</i>	
Current Aspects of Designing and Implementing Extracurricular Educational Activities at the Primary General Education Level.....	20
<i>Amankosova Dinara Gabitovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida tarbiyachi shaxsiyati va kasbiy mahorati shakllanishining nazariy asoslari....	24
<i>Axmadaliyeva Moxlaroy To'xtapolatovna</i>	
Pedagogical Model and Stages of Teaching Subjects Through a Project-Based Approach	28
<i>Bannayev Qosimjon</i>	
Lotin tili va zamonaviy tibbiy terminologiya: tarixi, vazifasi va amaliy ahamiyati	31
<i>Eshmurodova Shirin Oybekovna</i>	
Motor alaliyaning nonutqiy simptomatikasi	34
<i>Isayeva Mushtariy Alisher qizi</i>	
Talabalar etnomadaniy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik omillari	38
<i>Isomiddinov Asliddin Baxriddin o'g'li</i>	
Texnologiya darslarida o'quvchilarning texnik savodxonligini robototexnika elementlari asosida rivojlantirish.....	41
<i>Jabborova Umida</i>	
Fizika fanini mutaxassislik fanlari integratsiyasi asosida o'qitishda bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	45
<i>Xayrullayev Asliddin Isatullayevich</i>	
Talaba tomonidan mutaxassislik tilini o'zlashtirishda monologik nutqni o'rgatishning samarali usullari masalasi haqida.....	51
<i>Karimov N. M.</i>	
Zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashda kasbiy motiv va motivatsiyaning o'rni	54
<i>Melikova Einora Shuxratovna</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlashda pragmatik kompetensiyaning roli.....	58
<i>Mustafayeva Nilufar Ulashovna</i>	
O'quvchilarda iqtisodiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	62
<i>Nishonova Dilafuz</i>	
Computer-Based Formative Assessment: Advantages and Challenges in Teaching English to High School Students	66
<i>Obidjonova Shokhista Bakhtiyorovna</i>	
Metata'lim texnologiyalari asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlash tizimini takomillashtirish.....	70
<i>O'rolboyeva Durdona Sayfiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi darslarning an'anaviy darslarga nisbatan samaradorligini qiyosiy tahlil qilish.....	73
<i>Rasulev Bobirjan Atxamovich</i>	
Pedagogik faoliyatda pedagogning kasbiy taraqqiyoti motivatsiyasining psixologik xususiyatlari	78
<i>Rustamova Surayyo Shaxobiddinovna</i>	
Innovatsion kompetentlik tushunchasi va uning ilmiy-pedagogik asoslari.....	84
<i>Soliyev Eliyor Ravshan o'g'li</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar eshituv idrokini o'yinlar yordamida rivojlantirishning samarali usullari	88
<i>Xalilova Shahnoza</i>	
Zamonaviy ta'limda kommunikativ kompetensiyaning o'rni va ahamiyati.....	92
<i>Yaqubova Nigoraxon Ibrohimjon qizi</i>	
Soliq yuki – mamlakat soliq soliq tizimining asosiy mezonidir	97
<i>Suyunov Otabek Shuxrat o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va takomillashtirish yo'llari	101
<i>Ibodova Sarvinoz Sayfilloyevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida hospital pedagogika fanini o'qitishning dolzarb masalalari va uning uslubiy ta'minoti	106
<i>Inogamova Dilfuza Rahmatullaevna</i>	



Chizma geometriya va kompyuter grafikasi: an'anaviy fan va zamonaviy texnologiyaning uyg'unlashuvi .	111
Raximov A. M., Tairova N. S., Sabirova D. U., Xasanova S. T., Tashpulatov R. X.	
Геймификация в обучении английскому языку на начальном этапе обучения	114
Курбанова Назира Низомиддиновна	
Talabalarda tanqidiy va evristik fikrlashni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning o'rni	117
Adjiev Nayrullo Nazrulloevich	
Konstruktiv yondashuv asosida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish metodikasi.....	122
Amirullayeva Barno Abdulhaqovna	
Kimyo o'qitishda o'quvchilarning ijodiy faoliyatini shakllantirishning tajriba-sinov natijalari.....	126
Artiqov Maqsud Bahodirovich, Babanazarova Ayzada Omirbaevna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni bilingvist sifatida shakllantirishda til o'rganish ko'nikmalari va kompetentsiyalarining rivojlanishi	131
Axmadjonova Gulira'no Muxtorjon qizi	
Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini shakllantirishda kooperativ ta'limning metodik yondashuvlari.....	135
Botiraliyeva Gulobar Mahamadismoil qizi	
Talabalarni intellektual faoliyatga tayyorlashda ijtimoiy sherikchilikning pedagogik va metodik asoslari	139
Dilbarjonov Avazbek Ravshanbek o'g'li	
Teacher-Centered and Child-Centered Methods in Early Childhood Education: Insights From Finland and Uzbekistan	143
Djaparova Gulnoza	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Metodik mahorat kuni" va "Metodik mahorat soati"ni tashkil etish	150
Do'stov Davron Zulhaydarovich	
Theoretical, Methodological, and Practical Factors of Differentiated Education	155
Ergash Shonazarovich Khasanov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual qobiliyatini rivojlantirishda kognitiv yondoshuv	160
Gulbahor Xamidova	
Mustaqil ta'lim – mustahkam bilim.....	164
Halima Shukurova Sunatullayevna	
Integrating Google Classroom and Project-Based Learning for Enhanced Synchronous and Asynchronous Education.....	168
Inomkhojaeva Shodiyakhon Abdukodirkhoja qizi	
O'quvchilarning innovatsion fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	174
Mamadaliyev Axadjon G'aniboyevich	
Hududiy rivojlanishda innovatsion yondashuvlarni strategik boshqaruvga integratsiya qilish yo'llari.....	177
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
O'rta yoshdagi ayollarda harakat faoliyatini rivojlantirishda milliy o'yinlarning pedagogik ahamiyati	184
Mustafoev Sherali	
Pedagogical and Psychological Foundations of Developing Higher-Order Thinking Skills in Students.....	188
Nasimova Zarina Isomiddin kizi	
Pedagogik ijodkorlikning kasbiy professionallikda namoyon bo'lish xususiyatlari.....	193
Numonova Dildor Umurzoqovna	
Ko'zi oqiz boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetentsiyasini o'rganishning nazariy asoslari	196
Qarshiboyev Asliddin	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish masalalari.....	200
Qilichova Marxabo Xudayqulovna	
The Transformation of Existential Thought in British Literature: Iris Murdoch's Philosophical Humanism and the Reinterpretation of Freedom	204
Rahmonqulova Zarnigor Nasimjon qizi	
Sportchilarning elektron platformalardan foydalanishning metodik tahlili	209
Saydullayev Zafar Erkinovich	
Adabiy ta'limda estetik tarbiya	216
Sharipov Elmurod Sa'dulla o'g'li	
O'qituvchi-trenerning ko'p qirrali kasbiy-pedagogik funksiyalari	220
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Uzluksiz kasbiy rivojlanishda art-pedagogikaning o'qituvchilar hissiy farovonligiga ta'siri	223
Suvanova Kamola Raimqul qizi	

Raqamlashtirish muhitida umumta'lim maktablarida ta'lim sifatini oshirish	226
<i>Xamidova Komila Maxmudovna</i>	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	231
<i>Yo'ichiyev Shaxriyor Xusanovich, O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi</i>	
Совершенствование профессиональных компетенций будущих инженеров на основе интегративного подхода	235
<i>Умарова Гулчехра Абитовна</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning aqliy qobiliyatining psixologik xususiyatlari	238
<i>Alanazarova Sholpan Artikbaevna, Artiqbaeva Miyassar Jumanazarovna</i>	
Biologiya ta'limida innovatsion metodlarni joriy etishda ta'lim menejmentining roli	241
<i>Allayorova Maloxat Normaxmat qizi</i>	
Integrating Innovative Technologies for the Enhancement of Speech and Communication Skills Among Learners With Intellectual Disabilities in Uzbekistan: Pedagogical Approaches and Developmental Outcomes	244
<i>Donisheva Gulruy Akhrorkulovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirishga metodik jihatdan tayyorlash	247
<i>Doniyarov Mavlonbek Arabovich</i>	
Kimyoviy birikmalarda bog'lar sonini hisoblashning yangi matematik usullari	252
<i>Ergashev Vahob Ergashevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	257
<i>G'aniyeva Maftuna Abduaziz qizi</i>	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida steam fanlarini raqamli texnologiyalar asosida o'qitishning metodik asoslari	261
<i>Jamolova Sitara Muzaffar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining matematik tafakkurini rivojlantirishda didaktik o'yinlar va interaktiv metodlardan foydalanish samaradorligi	264
<i>Mamadiyrov Jamol</i>	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalar mustaqil faoliyatini rivojlantirishda pedagogik yondashuvlar	268
<i>Mamayusupova Nafisa Abdulatifovna</i>	
Para yengil atletikachilarda nayza uloqtirish texnikasini takomillashtirish uslubiyati	271
<i>Qiyomova Shohsanam Yarash qizi</i>	
Difficulties in Enhancing Communicativeness of Pre-Service English Teachers	275
<i>Kurbonova Maftuna Fakhriddinovna, Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Principles of Teaching Basic Foreign Language Skills (EFL)	278
<i>Samandarova Gulsara Ismatilloevna</i>	
O'quvchilarning innovatsion ta'lim muhitida tayanch kompetensiyalarini shakllantirishning dolzarbligi	282
<i>Toshpulatova Farida Radjabovna</i>	
Корпоративная культура педагогов и внутренняя стабильность ДОО	286
<i>Буранова Шохноза Абдуразаковна</i>	
Развивать личностные качества учащихся на уроках географии	290
<i>Шадиева Нигора Шариповна</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida oliy ta'lim sifatini oshirishda innovatsion yondashuvlar	295
<i>Baytileuova Gulnaz Quralbay qizi</i>	
Yangi avlod pedagoglarini tayyorlash: kompetensiyalar va qadriyatlarining roli	298
<i>Ro'ziboyeva Ma'mura Abdunabiyevna</i>	
Astronomiya fanini o'qitishda integrativ yondashuvdan foydalanib o'qitishning ta'lim tizimidagi o'rni	301
<i>Barakayeva Sarvinoz To'liqunovna</i>	
Alohida e'tiborga muhtoj bolalar bilan ishlashda yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llash	305
<i>Usmonov Salohiddin Dushan o'g'li, Namozova Sevinch Asqar qizi</i>	
Ma'naviy-axloqiy sifatlarni tarbiyalashda pedagogik qadriyatlarining ustuvorligi	310
<i>Jumayeva Gulnara Tursunpulatovna</i>	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarini maqsadli boshqarishga tayyorlashning nazariy asoslari	314
<i>Mahmudova Zulfiya Xomitovna</i>	
Pedagogical Methodology Improve Students' Professional Mobility in Acquisition of Specialty	319
<i>Khidirova Muhabbat Murodillayevna</i>	



Boshlang'ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	322
Ismoilova Surmaxon Amonovna, Yusupova Mohinur	
Qoraqalpoqlarning dehqonchilik marosimlari	326
Orinboyeva Go'zal Polatovna	
The Complexity of Training Teaching Staff for Work in Public Schools Organized in Medical Stations in Uzbekistan.....	330
Inogamova Dilfuza Rakhmatullaevna	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya fanini o'qitishda STEM yondashuvi orqali o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	335
Jabbarova Zuhra Omondullayevna	
Eshitishda nuqsoni mavjud bolalarni nutqini shakllantirish metodikasi	338
Z. N. Mamarajabova	
5–7-sinf qizlarida raqamli texnologiyalar ta'sirida tarbiya jarayonining o'ziga xosliklari.....	341
Abdurazzoqova Marg'uba Muxammad qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional intellektni rivojlantirish diagnostikasi: metodlar va natijalar ..	345
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
PISA topshiriqlari asosida o'quvchilarda tadqiqotchilik ko'nikmalarini shakllantirish	349
Axunjanova Shirmonoy Isroiljonovna	
Bo'lajak surdotarjimonlar uchun faoliyat turlarini tanlashda ko'maklashish	354
Dehqanova Muborakxon G'iyosiddinovna	
Mustaqil ta'limni tashkillashtirishda tarjimadan foydalanish jarayonlari	357
Erkayev Elmirza Temirovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy faoliyat samaradorligini oshirishda kreativ va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarining o'rni.....	361
Jumayeva Muxlisa Shokir qizi	
Tasks, Exercises, and Activities in the English Classroom: Differences, Similarities, and Effective Use	366
Qodirov Olim Odilovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirish masalalari	372
Safarova Mohichehra Xonzafarovna	
Malaka oshirish tizimida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tabiiy-ilmiy savodxonligini rivojlantirish masalalari.....	376
Saidova Dilnoza Maripovna	
O'zbekiston va Yaponiya dzyudo trenerlarining mashg'ulot jarayonlarini qiyosiy tahlili.....	380
Sharipov Xabibullo Abduqahhorovich	
"Kompyuter lingvistikasi"ning rivojlanish tendensiyasi.....	386
Xusanboyeva Muxlisa Ikrojon qizi	
Педагогические технологии стратегического развития взаимного сотрудничества организаций дошкольного образования и родителей.....	392
Тухлиев Муслимбек Шерзод угли	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim tizimini joriy etish muammolari	397
Dilbar Nurkeldiyeva	
Ixtisoslashtirilgan ta'lim muasasalarida tarbiyaning o'rni.....	401
Laylo Sharopovna Nurmuxamedova	
Intellektida kamchiligi bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvida muloqotning shakllanish xususiyatlari	405
Shahnoza Amirsaidova	
Aqli zaif bolalarga ta'lim jarayonida o'yin faoliyatini shakllantirishning ahamiyati.....	409
Ziyodullayeva E'zoza Ne'matjonovna	
Pedagogik texnologiyalar metodlarini tanlash va qo'llashning umumiy mezonlari	412
Abdullayeva Komila Tursunovna	
Didaktik o'yinlar vositasida 2-sinf o'quvchilarida bog'lanishli nutq ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	416
Askarova Gulayim Arislan qizi	
Yugurib kelib uzunlikka sakrovchilarda tezkorlikni samarali va jadal rivojlantirishni ilmiy asoslash.....	420
Avazov Shukrullo Ibatovich, Nuraliyeva O'g'iloy Shomurotovna, Mustafayev Ismoil Nuralio'g'li	
Boshlang'ich sinflarda kreativ ta'limning o'ziga xos xususiyatlari va zaruriyati.....	425
Axmedova Mastura Jamoliddinovna	
Imkoniyati cheklangan o'quvchilarda tabiatshunoslik kompetensiyasini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	430
Azizova Dilnora	

Bo'lajak shifokorlarda tibbiy – deontologik kompetensiyalarni shakllanishida tibbiy amaliyotning ahamiyati.....	435
Babadjanova Gulchexra Baxtiyarovna	
Bolaning aqliy rivojlanishini yoritadigan ko'rsatkichlar	440
Bozorboyev Javlon Davlatali o'g'li	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarning kasbiy-metodik kompetensiyalarini rivojlantirish xususiyatlari.....	445
Daminova Maftuna Asqarali qizi	
Kreativ pedagogika fani va mantiqiy fikrlash kompetentligi orasidagi bog'liqlik.....	449
Diyora Egamberdiyeva	
Oilani mustahkamlovchi va ajralishiga olib keluvchi omillar	454
Haqberdiyev Jamoliddin Abdug'affor o'g'li	
Quality Management as a Functional and Attributive Characteristic of Modern Management.....	458
Jabbarbergenova Bibimaryam Amangeldievna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini rivojlantirishda pedagogik va psixologik jarayonlar	464
Mamedova Maxfuza Erkinovna	
Huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning roli: tahlil va takliflar	470
Mansurova Zilola Akromxonovna	
Pedagogik ta'limda klaster yondashuvi: O'zbekiston va jahon tajribasi	474
Nafisa Tokhirova Dilshod qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy-pedagogik asoslari: zamonaviy yondashuvlar va innovatsion imkoniyatlarning integratsiyasi asosida shakllanish jarayoni.....	478
Norqulov Lutfullo Mamarajabovich	
Montessori metodikasi va undagi bolalar sensomotorikasini rivojlantirishga doir tajribalar tahlili	484
Parmonova Laylo Ilxomovna	
Molekulyar fizikani modellashtirish orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	488
Q. U. Tog'ayeva	
Milliy tarbiyada raqamli vositalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	493
Qo'shnazarova Nozima Maxmutjon qizi	
Learning Intercultural Communication Through Social Media: the Approach of Modern Students	498
Raxmonqulova Feruza Akmal qizi	
Aqliy rivojlanishda muammolari bor maktab o'quvchilarida geometrik tushunchalarni shakllantirishning nazariy asoslar.....	502
Shodiyeva Navbaxor Xabibulla qizi	
Logopedning kasbiy faoliyatida deontologiya va kompetentlikning roli va ahamiyati	506
Temurova Gulchexra Xudoyqulovna, Isomitdinova Shaxinabonu Zavqiddin qizi	
STEAM ta'limida lego konstruktorelarning o'rni va ahamiyati.....	511
Toshpulatova Farida Radjabovna	
Diagnostikasi va reabilitatsiya qilishda eshitishda nuqsoni bo'lgan bola va ularning ota-onalari bilan bog'liq muammolar.....	514
Toshpulova Nodira Sultonmurod qizi	
Talabalarni maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalar hamkorligi o'rtasidagi o'zaro munosabat shakllari.....	518
Turdiqulova Luiza Zayniddinovna	
O'zbekistonda ESG tamoyillarining ta'limga integratsiyasi: yutuqlar, muammolar va istiqbollari	522
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Maktabgacha yoshdagi aqli zaif bolalarning fazoviy tasavvurlarini shakllantirish	526
Xamidova Muyassar Polsaidovna	
Mustaqil ta'limni tashkil etishning asosiy didaktik prinsiplari.....	530
Yuldashev Shukrullo	
Комплексная методика развития и обучения юных футболистов	536
Ортиков Умиджон Худойбердиевич	
Особенности деятельности детей с нарушением зрения	544
Юсупова Назира	
Integration of Music and Language: Creative Approaches to Teaching English to Music Students	548
Akbarova Moxichexra	



Ingliz tilida yozuv malakalarini takomillashtirishda baholash metodikasi.....	553
<i>Alimardonova Malika Botir qizi</i>	
Yosh kurashchilarni jismoniy va aqliy rivojlantirishda basketbol o'yinining ahamiyati	560
<i>Haqnazarov Qurbon Qo'shayevich</i>	
Voleybol murabbiylarining innovatsion fikrlash qobiliyatini shakllantirish usullari	566
<i>Haqqulov Akbar Abdiraupovich</i>	
Sociolinguistic Competence and Intercultural Communicative Competence: Intertwining Concepts and Practical Implications	571
<i>Kuchmurodova Gulnora Khatamovna</i>	
Ilk qadam davlat dasturida steam ta'lim elementlaridan foydalanish imkoniyati	575
<i>Nazarova Aziza Sohib qizi</i>	
Kasbiy rivojlanish jarayonida rahbar shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	579
<i>Roziqova Nazokat Alisher qizi</i>	
Deontologik yondashuvning nazariy-pedagogik asoslari va uning ta'lim tizimidagi ahamiyati	583
<i>Tashpulatova Nodira Olimjon qizi</i>	
Kasbiy-pedagogik tayyorgarlikda fanlararo integratsiya asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi o'qituvchilarining metodik salohiyatini oshirish yo'llari.....	586
<i>Xashimova Aziza Alisherovna</i>	
Природа и механизм действия биологических иммуностимуляторов на организм животных	590
<i>Койилова Мехринисо Джураевна</i>	
Badiiy asarlar ustida ishlash jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional intellektini shakllantirish mezonlari	594
<i>Jamalova Kamola Shahobiddinovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish asosida fizika o'qitish metodikasini takomillashtirish	600
<i>Musurmonova Shaxnoza Dilshod qizi</i>	
Futbolchilarda texnik tayyorgarlikni takomillashtirishning ilmiy-metodik asoslari.....	606
<i>Babayev Anvarjon Axmedovich</i>	



HUQUQIY ONG VA MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA YURIDIK TA'LIMNING ROLI: TAHLIL VA TAKLIFLAR

Mansurova Zilola Akromxonovna

Toshkent shahar Yashnobod tumani
161-sonli umumiy o'rta ta'lim maktabining
"Davlat va huquq asoslari" fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etishda huquqiy ong hamda huquqiy madaniyatning o'rni beqiyosdir. Jamiyat a'zolarining huquqiy bilim darajasi, qonunlarga hurmati va ularga rioya qilishi huquqiy davlatning mustahkamligini belgilovchi muhim omillardandir. Huquqiy ong – bu fuqarolarning huquqqa bo'lgan munosabati, ularning huquqiy qadriyatlarga ishonchi hamda amaliy faoliyatida qonun ustuvorligini tan olishi bilan bog'liq murakkab ijtimoiy hodisadir. Huquqiy madaniyat esa yanada kengroq tushuncha bo'lib, u nafaqat huquqiy bilimlarni, balki huquqiy amaliyotni, huquqiy qadriyatlarni va jamiyatda shakllangan huquqiy an'analarni ham o'z ichiga oladi.

Maqolaning asosiy maqsadi – huquqiy ong va huquqiy madaniyatni shakllantirishda yuridik ta'limning o'rni tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha ilmiy takliflar berishdan iboratdir.

Kalit so'zlar: huquqiy ong, huquqiy madaniyat, yuridik ta'lim, huquqiy savodxonlik, nigilizm, fuqarolik jamiyati, huquqiy davlat, huquqiy tarbiya, konstitutsiyaviy huquqlar, huquqiy tafakkur, yuridik pedagogika, huquqiy mafkura, huquqiy qadriyatlar, fuqarolarning huquqiy madaniyati, huquqiy ta'lim islohotlari, oliy yuridik ta'lim, yoshlar tarbiyasi, huquqiy siyosat, xalqaro huquqiy tajriba, korruptsiyaga qarshi kurash, ijtimoiy adolat, huquqiy ta'lim va innovatsiyalar, huquqiy ong va axborot texnologiyalari, demokratik qadriyatlar.

Abstract: The role of legal consciousness and legal culture in building a rule-of-law state and a civil society is invaluable. The level of legal knowledge of citizens, their respect for laws, and their adherence to them determine the stability and strength of the rule-of-law state. Legal consciousness is a complex social phenomenon that reflects citizens' attitudes towards law, their trust in legal values, and their recognition of the supremacy of law in practical activities. Legal culture, on the other hand, is a broader concept that encompasses not only legal knowledge, but also legal practice, legal values, and the legal traditions established in society.

The main purpose of this article is to analyze the role of legal education in shaping legal consciousness and legal culture, to identify existing problems, and to provide scientifically grounded proposals for their solution.

Key words: legal consciousness, legal culture, legal education, legal literacy, nihilism, civil society, rule-of-law state, legal upbringing, constitutional rights, legal thinking, legal pedagogy, legal ideology, legal values, citizens' legal culture, reforms in legal education, higher legal education, youth upbringing, legal policy, international legal experience, fight against corruption, social justice, legal education and innovations, legal consciousness and information technologies, democratic values.

Аннотация: Роль правового сознания и правовой культуры в построении правового государства и гражданского общества является бесценной. Уровень правовых знаний членов общества, их уважение к законам и соблюдение правовых норм определяют прочность правового государства. Правовое сознание представляет собой сложное социальное явление, выражающее отношение граждан к праву, их уверенность в правовых ценностях и признание верховенства закона в практической деятельности. Правовая культура, в свою очередь, является более широким понятием, включающим не только правовые знания, но и правоприменительную практику, правовые ценности и правовые традиции общества.

Основная цель статьи заключается в анализе роли юридического образования в формировании правового сознания и правовой культуры, выявлении существующих проблем и разработке научно обоснованных предложений по их устранению.

Ключевые слова: правовое сознание, правовая культура, юридическое образование, правовая грамотность, нигилизм, гражданское общество, правовое государство, правовое воспитание, конституционные права, правовое мышление, юридическая педагогика, правовая идеология, правовые ценности, правовая культура граждан, реформы юридического образования, высшее юридическое образование, молодежное воспитание, правовая политика, международный правовой опыт, борьба с коррупцией, социальная справедливость, юридическое образование и инновации, правовое сознание и информационные технологии, демократические ценности.



KIRISH

So'nggi paytlarda mamlakatimizdagi huquqshunoslar, jurnalistlar va siyosatchilar jamiyatning huquqiy madaniyatini tez-tez tilga olib, uning darajasini yuksaltirish kerakligini ta'kidlamog'da. Huquqiy madaniyat tushunchasi ko'p jihatlariga ega ekanligini hisobga olib, huquqiy ong, huquqiy madaniyat tushunchasi huquqshunos olimlar tomonidan turlicha izohlanadi. Ba'zi olimlar uni shaxsning huquqqa bo'lgan munosabati sifatida talqin qilsa, boshqalar uni huquqiy bilim va qadriyatlarining jamlanmasi deb qaraydi. Huquqiy ong shaxsning huquqiy bilim darajasi, huquqqa ishonchi va huquqiy faoliyatida namoyon bo'ladi.

Shunday qilib, qanday usul va metodlar orqali fuqarolarda huquqiy ong va madaniyatni shakllantirish mumkin? Bunda eng to'g'ri yo'l – ta'lim sohasida maktab davridayoq o'quvchilarda yuksak huquqiy ong va madaniyatni shakllantirishdir. Yuridik ta'lim jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni shakllantirishning eng muhim mexanizmlaridan biridir. Maktabdan boshlab o'quv dasturlarida huquq asoslari, Konstitutsiya, inson huquqlari, fuqarolik burchlari kabi fanlarning o'qitilishi yoshlarning huquqiy savodxonligini oshiradi. Oliy ta'limda esa huquqshunoslik yo'nalishlari orqali malakali kadrlar tayyorlanadi.

Yuridik ta'limning samaradorligi bir nechta omillarga bog'liq: o'quv dasturlarining zamonaviyligi, darslik va qo'llanmalar sifati, pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi, amaliy mashg'ulotlarning mavjudligi. Huquqiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlardan, sud jarayonlari imitatsiyasidan, debat va muhokama shakllaridan foydalanish talab etiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 9-yanvardagi "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PF–5618-son¹ qaroriga muvofiq Jamiyatda huquqiy madaniyatni oshirish konsepsiyasi ishlab chiqildi va tasdiqlandi. Mazkur Konsepsiyada "Yuksak huquqiy madaniyat – milliy taraqqiyot kafolati" konseptual g'oyasi asosida keng ko'lamli huquqiy ma'rifiy tadbirlarni tizimli tashkil etish ko'zda tutilgan. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi-ning 2024-yil 18-sentabrdagi "2024–2025-yillarda jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish chora-tadbirlari dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi 588-son² qarori qabul qilindi.

Dastur to'rt yo'nalishga bo'lingan 95 ta chora-tadbirlardan iborat:

1. Aholining huquqiy madaniyatini oshirish;
2. Huquqiy madaniyatni oshirishning innovatsion usullarini qo'llash;
3. Huquqiy madaniyatni yuksaltirishda ommaviy axborot vositalarining rolini kuchaytirish;
4. Huquqiy madaniyatni oshirishning ilmiy asoslarini tadqiq qilish.

Shuningdek, qonun hujjatlarini aholiga yetkazish darajasi va sifati, islohotlarning mazmun-mohiyati davlat organlari va tashkilotlari faoliyati samaradorligini baholash ko'rsatkichlaridan biri ekanligi belgilandi.

Aholining barcha qatlamlari o'rtasida huquqiy savodxonlikni oshirish, huquqiy ongni va huquqiy bilimlarni kundalik hayotda qo'llash ko'nikmasini yuksaltirish davlat organlari va tashkilotlarining ustuvor vazifalaridan biridir. "Inson – oila – mahalla – ta'lim muassasasi – tashkilot – jamiyat" tamoyili asosida tizimli va o'zaro bog'liq holda amalga oshirilmoqda.

2024–2025-yillarda jamiyatda huquqiy ongni oshirish chora-tadbirlari dasturiga quyidagilar kiradi:

Oilalar va ta'lim muassasalarida huquqiy ta'limni rivojlantirish va huquqiy ongni oshirish chora-tadbirlari:

- oiladagi zo'ravonlik va bola tarbiyasidagi zo'ravonlikning salbiy oqibatlari va ularning oldini olish to'g'risida xabardorlikni oshirish;
- oliy o'quv yurtlari va qayta tayyorlash hamda malaka oshirish o'quv markazlarida inson huquqlari, ayollar va bolalar huquqlari bo'yicha kurslar tashkil etish;
- aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlariga imtiyozlar va moddiy yordam ko'rsatish bo'yicha tushuntirish ishlarini olib borish va boshqalar.

Davlat organlari va tashkilotlari xodimlarining huquqiy madaniyatini oshirish chora-tadbirlari:

- "Huquqiy savodxonlik oyligi", "Korrupsiyaga qarshi kurash oyligi", "Konstitutsiyaviy huquq oyligi"ni tashkil etish;
- minimal huquqiy savodxonlikka o'rgatish va ularning huquqiy bilimni baholash va hokazo.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 9-yanvardagi "Jamiyatda huquqiy ong va huquqiy madaniyatni yuksaltirish tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PF–5618-son qarori: <https://lex.uz/ru/docs/-4149765>

2 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi-ning 2024-yil 18-sentabrdagi "2024–2025-yillarda jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish chora-tadbirlari dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi 588-son qarori: <https://www.lex.uz/docs/-7107406>



Aholining barcha qatlamlarining huquqiy madaniyatini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar:

- 1) "Har bir xonadonga bepul yuridik maslahat" loyihasi;
- 2) nogironlar uchun xayriya tadbirlari;
- 3) fuqarolarning murojaatlari natijalari bo'yicha maqsadli huquqiy himoya qilish va boshqalar;
- 4) jamiyatda huquqiy madaniyatni yuksaltirish, shuningdek, ommaviy axborot vositalarining rolini kuchaytirish uchun huquqiy targ'ibotning innovatsion usullarini joriy etish:
 - ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar orqali videolarni tarqatish;
 - aholi va xo'jalik yurituvchi subyektlar uchun masalalarning huquqiy yechimini ta'minlovchi portallar;
 - "Huquqiy axborot" Telegram kanali qamrovini kengaytirish va hokazo.

Huquqiy ta'limni rivojlantirish, shuningdek, yuridik kadrlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini, huquqiy madaniyatni rivojlantirishning ilmiy asoslarini tadqiq etish:

- yuridik ta'lim muassasalari o'quv dasturlariga "Ta'qib va zo'ravonlik qurboni bo'lgan ayollar bilan ishlash" mavzusini kiritish;
- yuridik tadqiqotchilar uchun onlayn xizmatlar ko'rsatuvchi elektron platforma yaratish.

O'zbekiston sharoitida fuqarolar orasida huquqiy ong va madaniyatni shakllantirish uchun quyidagi usullardan samarali foydalanish mumkin. Mamlakat aholisining huquqiy ongini umumiy darajasini oshirishning bir qancha usullari:

- ta'lim muassasalarida huquqiy ta'lim va kadrlar tayyorlashni rivojlantirish;
- huquqiy bilimlarni egallashni ta'minlash uchun o'quv jarayoniga maxsus kurslar, dasturlar, o'quv-metodik qo'llanmalar kiritilishi mumkin;
- yuridik ta'lim tizimini takomillashtirish, huquq sohasida malakali huquqshunos va pedagog kadrlar tayyorlash;
- madaniyat, ommaviy axborot vositalari, reklama va noshirlik sohalarida fuqarolarning huquqiy ongi va huquqiy madaniyatini yuksaltirishga qaratilgan islohotlarni amalga oshirish;
- fuqarolarni barcha darajadagi hukumat qarorlarini ishlab chiqish va qabul qilish jarayoniga jalb qilish. Bu qonun hujjatlarining ochiqligini ta'minlashga yordam beradi;
- huquq-tartibotni ta'minlash bo'yicha davlat va munitsipal organlar hamda huquqni muhofaza qiluvchi organlar faoliyatini takomillashtirish;
- malakali yuridik yordam ko'rsatishni takomillashtirish, shu jumladan bepul yuridik yordam ko'rsatishning samarali tizimini yaratish;
- aholi o'rtasida huquqiy savodxonlik va huquqiy madaniyatni yuksaltiruvchi axborot materiallarini tarqatish. Bu bosma, elektron, audiovizual va boshqa shakllarda, shuningdek, ommaviy axborot vositalari orqali amalga oshirilishi mumkin;
- fuqarolar uchun huquqiy ta'lim va huquqiy axborot bilan shug'ullanadigan notijorat tashkilotlarni qo'llab-quvvatlash.

Huquqiy madaniyatni yuksaltirish uzoq muddatli jarayon bo'lib, maqsadli g'oyaviy-tashkiliy ishlar va jamiyatning ob'ektiv sharoitlarini o'zgartirishni nazarda tutadi.

Xorijiy mamlakatlar tajribasi yuridik ta'limning huquqiy ongni shakllantirishdagi o'rni chuqurroq anglashga yordam beradi. Masalan, Germaniyada huquq asoslari maktab dasturining majburiy qismi bo'lib, o'quvchilar davlat tuzilishi va fuqarolik burchlari haqida chuqur bilim oladilar. AQShda esa fuqarolik ta'limi keng rivojlangan bo'lib, maktab o'quvchilari sud jarayonlari, saylov tizimi va parlament faoliyati bilan amaliy ravishda tanishtiriladi.

Rossiyada "Huquqiy madaniyatni rivojlantirish milliy dasturi" amalga oshirilmoqda. Turkiyada esa universitetlarda talabalarning huquqiy bilimlarini mustahkamlash uchun maxsus amaliy seminarlar va treninglar tashkil etiladi. Mazkur tajribalarni o'rganish O'zbekiston uchun foydali bo'lib, mahalliy sharoitga moslashtirish huquqiy ongni oshirishga xizmat qiladi.

O'zbekistonda huquqiy ong va madaniyatni shakllantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. So'nggi yillarda qabul qilingan Prezident farmon va qarorlarida aholining huquqiy savodxonligini oshirish, huquqiy tarbiya tizimini takomillashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Xususan, "Yoshlarning huquqiy madaniyatini oshirish to'g'risida"gi davlat dasturlari doirasida maktab, kollej va universitetlarda huquqiy fanlar chuqurlashtirib o'qitilmoqda. Davlat organlari tomonidan muntazam ravishda huquqiy targ'ibot ishlari olib borilmoqda. Huquqiy savodxonlikni oshirishda ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalardan foydalanish kengaymoqda.



TAHLIL VA NATIJALAR

Huquqiy ta'lim va huquqiy madaniyatni rivojlantirishda bir qator muammolar mavjud:

- o'quv dasturlarida huquqiy fanlarga yetarli e'tibor berilmasligi;
- ayrim darslik va qo'llanmalarining zamonaviy talabga mos emasligi;
- huquqiy targ'ibotning asosan an'anaviy shakllarda cheklanishi;
- aholining ayrim qatlamlarida huquqiy bilimlarning sustligi.
- Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:
- yuridik ta'lim tizimida innovatsion pedagogik yondashuvlarni keng joriy etish;
- huquqiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlardan faol foydalanish;
- huquqiy madaniyatni oshirishga qaratilgan maxsus o'quv kurslari va onlayn platformalar yaratish;
- o'quv dasturlarini xalqaro tajribalar asosida yangilash;
- huquqiy targ'ibotda yoshlar uchun qiziqarli va motivatsion shakllarni (intellektual o'yinlar, viktorinalar, mock-trial sud jarayonlari) keng joriy qilish.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Germaniya kabi rivojlangan davlatlarda svetoforming qizil chirog'i yonsa, mashinalar bo'lmasa ham, odamlar yo'l harakati qoidalariga bo'ysunib, yashil chiroq yonishini kutishadi. Ammo bizda bunday odamga hayrat bilan qarashadi. Huquqiy madaniyat – bu qoidalarga doimo rioya qilish kerakligi haqidagi tushunchaning rivojlanishi.

Huquqiy madaniyatni yuksaltirishda jamiyat hukumatga qarab, ulardan hech narsa kutmasligi kerak; har kim o'zidan boshlashi zarur. Masalan, bolalarimizga qanday munosabatda bo'lishimizdan boshlashning eng oddiy yo'li mavjud. Farzandlar hayotlarini qanday o'tkazishlarini o'zlari hal qiladilarmi yoki ota-onalar bu mas'uliyatni o'z zimmlariga olib, farzandlari jahon chempioni bo'lishlari, matematikani yaxshi bilishlari, xohlagan pushti o'rniga ko'k kapalak chizishlari shartini qo'yadimi? Farzandlarimizga erkinlik va o'z huquqlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatini beramizmi yoki biz ota-onalar sifatida ular biz xohlagancha yashashlari kerakligini ta'kidlaymizmi, chunki biz ko'p narsani bilamiz va ulardan aqlliroqmiz?

Bunday sharoitda tarbiyalangan bolalar huquqiy madaniyati yuqori bo'lgan fuqaro bo'lishlari qiyin. Ular o'z huquqlari qayerdan boshlanib, qayerda tugashini tushunmaydilar, biroq boshqalarning huquqlari buzilishi mumkinligiga ishonishadi. Farzandlarimizni boshqalarning haq-huquqlarini hurmat qilishga o'rgatish orqali biz o'rnak bo'lishimiz kerak. Davlatning huquqiy madaniyati ana shunday oddiy narsalardan boshlanadi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash kerakki, huquqiy madaniyatni yuksaltirish uchun, birinchi navbatda, huquqiy ongni rivojlantirish zarur. Ikkinchidan, odamlar qonunlarni va o'z huquqlarini bilishlari kerak. Uchinchidan, qonun buzilishiga befarq qolmaslik, uning ijrosini talab qilish lozim. Huquqiy ong va huquqiy madaniyat jamiyatning barqaror rivojlanishi hamda huquqiy davlat barpo etishning asosiy omillaridan biridir.

Ularni shakllantirishda yuridik ta'limning roli alohida ahamiyatga ega. O'zbekiston sharoitida bu borada sezilarli yutuqlarga erishilgan bo'lsa-da, mavjud muammolarni hal qilish uchun ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, xalqaro tajribalarni o'rganish va innovatsion metodlarni qo'llash talab etiladi. Shu asosda yuridik ta'lim jamiyatning huquqiy ongini yuksaltirish, huquqiy madaniyatni mustahkamlash va huquqiy davlat poydevorini yanada barqaror qilishga xizmat qiladi.

Huquqiy madaniyat umumiy madaniyatning ajralmas qismidir. Huquqiy bilimga ega bo'lgan va uni amalda qo'llay oladigan kishigina madaniyatli, bilimli deb hisoblanishi mumkin, degan ishonch odamlar ongiga mustahkam singishi kerak.

Jamiyat va davlat taraqqiyotining hozirgi holati huquqiy munosabatlarning barcha ishtirokchilarining huquqiy madaniyati va huquqiy savodxonligini har tomonlama yuksaltirishni taqozo etmoqda. Huquqiy madaniyat huquqiy bilimlar, huquqiy ishonch va faol amaliy faoliyatning uyg'unligi sifatida jamiyat va davlat oldida turgan vazifalarni muvaffaqiyatli hal etishga qaratilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023.
2. Mirziyoyev Sh. M. Huquqiy madaniyatni oshirish – demokratik jamiyat qurishning muhim omili. – Toshkent, 2021.
3. Qodirov Q. Huquqiy ong va huquqiy madaniyat asoslari. – Toshkent: TDYU nashriyoti, 2020.
4. Comparative Legal Education Systems: International Review. – Oxford: Oxford University Press, 2019.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining huquqiy savodxonlikni oshirishga oid farmon va qarorlari.
6. Karimova D. Fuqarolarning huquqiy madaniyatini rivojlantirishda yuridik ta'limning o'рни. – Toshkent: Adolat, 2022.

- 
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari



AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.